

MODIFIKÁCIA

RITA SINGULA

Modifikácia

Rita Singula

Obsah

Úvod	4
Prehľad poviedok	5
Vinobranie genómov	8
Ofsajd v Podbrezovej	17
Betónová džungľa Petržalka	24
Pastierka nervov	30
Tatranské embryá	36
Košická sieť	42
Červená voda	47
Ako táto kniha vznikla	52

Úvod

Mäso je slabé. Kód je večný. V pivniciach pod Karpatmi a v tienoch panelákov sa rodí nová definícia človeka. Kde končí biológia a začína technológia? Tieto poviedky režu do živého a odhaľujú svet, kde sa slovenská tradícia stretáva s brutálnou bioinžinierskou budúcnosťou. Pripravte sa, evolúcia práve dostala vylepšenie.

Chcem, aby ste vedeli, prečo tieto príbehy končia tak, ako končia. Nie je to preto, že by sa veda pokazila. Práve naopak. V každej jednej poviedke urobí presne to, o čo ju niekto poprosil – vylepší víno, zrýchli hráča, ochráni stádo, uloží dáta, uzdraví dedinu. Hrôza nie je v poruche. Hrôza je v tom, že to funguje.

„Modifikácia“ nie je názov pre nejaké monštrum. Je to chvíľa, keď už nerozoznáte vylepšenie od straty – keď zisk a obeta splynú do jednej vety a vy tú vetu podpíšete, lebo znie ako pokrok. Tieto poviedky sú sedem podpisov. Čítajte ich ako varovanie, nie ako zábavu. A keď vás na konci každej zamrazí, položte si jedinú otázku: kde presne by som povedal nie?

– Rita Singula

Prehľad poviedok

Vinobranie genómov

V hĺbke malokarpatskej vinohradníckej oblasti ukrýva starý rodinný podnik pod sudmi s frankovkou tajné laboratórium na úpravu kvasiniek pomocou CRISPR. Keď mladý enológ Viliam zistí, že „špeciálna prísada“ do oceňovaného ročníka pochádza z upraveného ľudského tkaniva, musí sa rozhodnúť medzi rodinným dedičstvom a morálnym odporom. Atmosféra vlhkých pivníc sa mieša s chladným svetlom sekvenátorov DNA.

Ofsajd v Podbrezovej

Lokálna futbalová liga v slovenskom malomeste zažíva nečakaný vzostup vďaka útočníkovi s nadľudskými reflexmi. Miestny športový novinár odhalí, že celý tím využíva nelegálne okulárne implantáty prepojené s nervovou sústavou, ktoré však začínajú u hráčov vyvolávať agresívne psychotické epizódy. Hranica medzi športovým úspechom a kybernetickou psychózou sa počas finálového zápasu definitívne stráca.

Betónová džungľa

V jednom z petržalských panelákov funguje komunita domácich biohackerov, ktorá experimentuje s domácou výrobou antibiotík a antivirov v upravených kuchynských linkách. Keď sa jeden z experimentov vymkne

spod kontroly a začne sa šíriť cez ventilačný systém, celá bytovka sa ocitá v karanténe, kde pravidlá určuje len rýchlo mutujúci organizmus. Panelák sa stáva uzavretým ekosystémom, v ktorom prežijú len tí najviac modifikovaní.

Pastierka nervov

Mladá vedkyňa sa vracia na rodný salaš v Nízkych Tatrách, aby otestovala nový systém neurálneho prepojenia medzi pastierom a stádom. Čoskoro zistí, že hromadné vedomie oviec začína spätne ovplyvňovať jej vlastnú myseľ, vymazávajúc hranice medzi ľudskou identitou a zvieracím inštinktom. V tieni hôr sa odohráva tichý horor o strate seba samého v kolektívnej biosieti.

Tatranské embryá

Exkluzívna súkromná klinika skrytá v tieni Gerlachovského štítu sľubuje bohatým rodičom „horsky odolné“ deti s modifikovanými pľúcami a zvýšenou hustotou kostí. Inšpektor zo zdravotného úradu však zistí, že neúspešné prototypy nie sú likvidované, ale slúžia ako biologické úložiská dát pre nadnárodné korporácie. Luxusné prostredie kliniky maskuje brutálnu továreň na živý hardvér.

Košická sieť

V centre Košíc sa rozvíja nová forma programovania – mokrý softvér (wetware), pri ktorom programátori používajú vlastné neuróny ako procesorovú silu na masívne výpočty. Keď hlavná architektka systému zistí, že kód, ktorý píše, začína prepisovať jej spomienky a základné motorické funkcie, musí bojovať o kontrolu nad vlastným telom. Mesto sa stáva kulisou pre digitálny parazitizmus v priamom prenose.

Červená voda

V dedine na Zemplíne blízko bývalého chemického závodu začne zo studní vyvierať červenkastá tekutina, ktorá u obyvateľov vyvoláva bizarné genetické mutácie. Namiesto choroby však dedinčania pociťujú zvláštnu eufóriu a prepojenie s pôdou, čo vedie k vzniku izolovaného kultu uctievaného „božskú kontamináciu“. Príbeh o tom, ako sa ekologická katastrofa mení na novú, desivú evolučnú cestu.

Vinobranie genómov

Vzduch v Modre bol ťažký, nasýtený vôňou hnijúceho hrozna a vlhkej zeme. Viliam zastavil svoje ojazdené Audi pred bránou rodinného vinárstva rodiny Horských. Budova, postavená z masívneho kameňa ešte v devätnástom storočí, pôsobila v súmraku ako spiaca beštia. Okná boli úzke, zamrežované, a omietka sa na viacerých miestach lúpala ako spálená koža.

„Si tu neskoro,“ ozval sa hlas z tieňa podbránia. Patril jeho strýkovi, rázovitému mužovi s tvárou rozbrázdenu vráskami ako kôra starého viniča. Štefan Horský bol hlavou rodiny od chvíle, keď Viliamov otec pred piatimi rokmi záhadne zmizol. Oficiálne odišiel na dovolenku do Thajska a už sa nevrátil. Neoficiálne sa o tom v rodine nehovorilo.

„Doprava z Bratislavy bola šialená,“ zamrmľal Viliam a vystúpil z auta. „Prečo si ma volal tak súrne? Vinobranie začína až o týždeň.“

Štefan pristúpil bližšie. V jeho očiach bol zvláštny nepokoj, ktorý Viliam u neho nikdy predtým nevidel. „Máme problém s kvasinkami v sektore D. Fermentácia sa správa... nepredvídateľne. Potrebujem tvoje vzdelanie. Tie tvoje bratislavské tituly z biotechnológie musia byť na niečo dobré.“

Viliam prikývol. Bol čiernou ovcou rodiny – namiesto toho, aby sa učil rezať vinič, odišiel študovať genetiku. Ale teraz, keď podnik čelil kríze, rodinná krv bola silnej-

šia než minulé spory.

Vstúpili do pivníc. Teplota okamžite klesla o desať stupňov. Vzduch tu bol iný – sterilnejší, s podtónom ozónu a chlóru, čo bolo pre tradičnú pivnicu netypické. Prešli okolo obrovských dubových sudov, v ktorých odpočívala Frankovka, až k nenápadným oceľovým dverám na konci dlhej chodby.

Štefan priložil prst k biometrickému skeneru. Viliam nadvihol obočie. „Biometria? Odkedy máš v pivnici takúto techniku, strýko?“

„Bezpečnosť potravín, Viliam. Konkurencia je hladná,“ odpovedal Štefan stroho.

Dvere sa s tichým sykotom otvorili. Za nimi sa rozprestieral svet, ktorý nemal so slovenskou vinárskou tradíciou nič spoločné. Bola to čistá miestnosť, osvetlená studenými LED panelmi. V strede stáli tri masívne bioreaktory z nerezovej ocele, prepojené spleťou priehľadných hadičiek, v ktorých prúdila zakalená, ružovkastá tekutina. Na stoloch po stranách vrčali odstredivky a svietili obrazovky sekvenátorov DNA od spoločnosti Illumina.

Viliam zostal stáť ako primrazený. „Čo je toto, preboha? Štefan, toto nie je vinárstvo. Toto je špičkové genetické laboratórium.“

„Je to budúcnosť, Viliam,“ povedal Štefan a podišiel k jednému z monitorov. „Tradičné víno je mŕtve. Trh je

presýtený. Ale víno, ktoré dokáže viac než len opiť? Víno, ktoré ti po jednom pohári opraví poškodenú pečeň, zníži cholesterol alebo ti dodá endorfíny, o akých sa ti ani nesnívalo? To je zlato.“

Viliam pristúpil k mikroskopu. Na sklíčku bola pripravená vzorka. Pozrel sa do okulárov a pocítil, ako mu po chrbte prebehol mráz. To, čo videl, neboli bežné kvasinky *Saccharomyces cerevisiae*. Tieto bunky boli väčšie, mali neprirodzene členitý povrch a ich jadrá pulzovali v podivnom rytme.

„Čo si do nich vložil?“ šepol Viliam. „To nie sú len upravené genómy rastlín.“

Štefan sa pousmial, ale bol to úsmev, v ktorom chýbalo teplo. „Použili sme CRISPR-Cas9 na integráciu proteínových sekvencií, ktoré syntetizujú špecifické neurotransmitery. Ale aby to fungovalo hladko, aby to telo prijalo bez imunitnej reakcie... potrebovali sme kompatibilný biologický substrát.“

„Kompatibilný s čím?“ Viliamovi sa začal dvíhať žalúdok.

„S nami, Viliam. S ľuďmi.“

Viliam odskočil od mikroskopu. „Ty si použil ľudskú DNA? To je šialenstvo! To je nezákonné, neetické... je to kanibalizmus na molekulárnej úrovni!“

„Nebud' melodramatický,“ zavrčal Štefan. „Je to len kód. Pár tisíc báзовých párov vyňatých z kontextu. Ale výsledok... chuť toho vína je nadpozemská. A účinky? Naši klienti v Dubaji a Švajčiarsku platia desaťtisíc eur

za fľašu. Horský je teraz meno, ktoré v určitých kruhoch znamená nesmrteľnosť.“

Viliam si všimol, že jedna z hadičiek vedúcich z najväčšieho bioreaktora mizne v podlahe. „A ten problém, o ktorom si hovoril? Prečo si ma sem naozaj zavolať?“

Štefanova tvár stvrdla. „Reaktor číslo tri. Tie bunky začali mutovať rýchlejšie, než stíhame sledovať. Začali vytvárať niečo... iné. Už to nesyntetizuje dopamín. Produkuje to niečo, čo pripomína neurotoxín, ale s neznámou štruktúrou. Potrebujem, aby si preprogramoval ich reparačný mechanizmus skôr, než sa tá várka znehodnotí. Je v nej investovaných päť miliónov.“

Viliam podišiel k reaktoru číslo tri. Priložil ruku na chladný kov a pocítil jemné vibrácie. Nebolo to mechanické vrčanie. Bolo to skôr ako... tiché búšenie srdca.

„Ukáž mi sekvenciu,“ požiadal.

Štefan vyťukal príkaz na klávesnici. Na veľkej obrazovke sa objavila nekonečná šnúra písmen A, C, G, T. Viliamove oči preleteli kód. Hľadal známe markery, ale to, čo videl, mu vyrazilo dych. Uprostred syntetických sekvencií sa nachádzali úseky, ktoré boli nepopierateľne ľudské. A neboli to len nejaké náhodné gény. Boli to špecifické markery, ktoré poznal až príliš dobre.

Zastavil sa pri jednom konkrétnom fragmente. Polymorfizmus v géne pre receptor vazopresínu.

„Tento kód,“ vykukol Viliam, „tento kód patrí otcovi. Štefan, ty si nepoužil len nejakú ľudskú DNA. Ty si použil jeho!“

V miestnosti nastalo hrobové ticho. Jediným zvukom bolo bublanie v bioreaktoroch. Štefan si povzdychol a zvesil ramená.

„Tvoj otec bol vizionár, Viliam. Ale nemal žalúdok na to, čo bolo potrebné urobiť. Chcel s projektom prestať, keď sme zistili, že najlepšie výsledky dosahujeme pri použití rodinných genómov – sú stabilnejšie v našom prostredí. Musel som urobiť rozhodnutie. Pre dobro vi-nárstva. Pre dobro rodiny.“

Viliamovi sa zahmlilo pred očami. „Kde je? Čo si s ním urobil?“

Štefan ukázal bradou na bioreaktor číslo tri. „On nie je mŕtvy, Viliam. Aspoň nie v tom zmysle, ako to chápeš ty. Jeho biomasa je základom pre najlepšiu kultúru, akú sme kedy mali. Je rozptýlený v miliardách buniek. Žije v každej kvapke nášho najlepšieho vína. Je to... vrcholná forma evolúcie rodinného podniku.“

Viliama naplo na vracanie. Predstava, že klienti po celom svete pijú spracované pozostatky jeho otca, bola neznesiteľná. Ale potom mu niečo udrelo do očí. Monitor reaktora tri začal blikať načerveno.

WARNING: PHENOTYPIC DRIFT DETECTED. QUORUM THRESHOLD EXCEEDED – CELL AGGREGATION INITIATED. ORGANIC RESTRUCTURING IN PROGRESS. CONTAINMENT NOT GUARANTEED.

„Čo sa deje?“ vykrikol Štefan a vrhol sa k ovládacie-mu panelu. „Tlak v systéme stúpa!“

Viliam sledoval priezor na bioreaktore. Tekutina

vo vnútri, predtým ružovkastá, začala tmavnúť do hľbokej, mäsitej červenej. Začali sa v nej tvoriť chumáče, ktoré nevyzerali ako kvasinky. Pripomínali skôr kúsky tkaniva, svalových vlákien, ktoré sa chaoticky spájali a rozdeľovali.

„Oni sa nešíria ako kvasinky,“ zašepkal Viliam, fascinovaný a zhrozený zároveň. „Štefan, ty si im nechal celý ľudský stavebný plán. Bunky si držia štruktúrny templat – zhľukujú sa späť do tkaniva, z ktorého vzišli. To nie je fermentácia. To je regenerácia. Tá kultúra sa pamätá, čím bola.“

Náhle sa ozval kovový praskot. Jedna z hrubých plastových hadíc nevydržala tlak a vybuchla. Miestnosť postriekala horúca, hustá tekutina, ktorá páchla po starom víne a krvi. Štefan, ktorý stál najbližšie, dostal priamy zásah do tváre.

Začal kričať, ale nebol to výkrik bolesti z popálenia. Bol to zvuk čistého desu. Tekutina, ktorá mu pokryla tvár, sa nehýbala podľa gravitácie. Pľula, vlnila sa a začala mu vnikáť do úst, nosa a uší.

„Pomôž mi!“ snažil sa vykriknúť Štefan, ale jeho hlas bol okamžite stlmený. Viliam videl, ako sa mu pod kožou na krku začínajú hýbať neprirodzené hrče. Tie bunky nehľadali hostiteľa, aby ho zabili. Hľadali niekoho, do koho by sa mohli integrovať. Hľadali geneticky príbuzný materiál.

Viliam cúvol k dverám, ale podlaha bola klzká od červeného slizu. Štefan padol na kolená. Jeho telo sa zača-

lo nekontrolovane triasť. Koža na jeho rukách sa trhala a spod nej vyrastali tmavé, vláknité štruktúry pripomínajúce korene viniča, lenže boli živé, pulzujúce krvou.

„Viliam...” ozval sa hlas. Nebol to Štefanov hlas. Bol to sútok stoviek šepotov, ktoré zneli ako šelest lístia vo vetre, ale s tónom, ktorý Viliamovi pripomenul otcove večerné rozprávky.

„Vráť sa... domov... synu...”

Viliam sa otočil a zúfalo búšil do dverí. Boli zamknuté. Biometrický skener vyžadoval Štefanov prst, ale Štefanova ruka už nebola rukou. Bola to masa prepletených vlákien, ktoré sa teraz plazili po podlahe smerom k nemu.

Videl, ako sa bioreaktor číslo tri úplne roztrhol. Vyvalila sa z neho hlavná masa – obrovský, pulzujúci útvar, ktorý pripomínal gigantický strapec hrozna vytvorený z ľudských orgánov a svaloviny. V jeho strede sa na okamih sformovalo niečo, čo pripomínalo otcovu tvár, predtým, než sa znova rozpadlo do chaosu buniek.

Viliam schmatol ťažký nerezový stojan na skúmavky a začal ním biť do skleneného panela vedľa dverí. Sklo bolo tvrdené, ale po piatom údere povolilo. Vyskočil von na chodbu, črepiny mu dorezali dlane, ale bolesť nevnímal.

Bežal cez pivnicu, okolo tichých dubových sudov, ktoré teraz pôsobili ako rakvy. Za sebou počul mokré plieskanie a zvuk trhaného kovu. Tie veci – tá modifikovaná rodinná esencia – sa dostali do kanalizácie. Do

sudov. Do pôdy pod vinicami.

Keď sa konečne dostal von na čerstvý nočný vzduch, Modra spala. Mesiac svietil na upravené vinice, ktoré sa tiahli až k obzoru. Viliam padol na trávnu a nekontrolovane sa rozplakal.

Pozrel sa na svoje ruky. Škrabance od skla boli hlboké, ale nekrvácali tak, ako by mali. Krv bola príliš tmavá. Príliš hustá. A keď sa na ne pozrel zblízka, uvidel, ako sa okraje rán začínajú sťahovať samé od seba, rýchlosťou, akú živé tkanivo nemá.

Pod kožou na zápästí cítil jemné, rytmické pulzovanie.

Z hĺbky pivnice sa ozvalo temné, hrdelné zavýjanie, ktoré plynule prešlo do zvuku, akým praskajú zrelé bobule hrozna pod tlakom lisu.

Viliam vedel, že toto vinobranie sa práve začalo. A on nebol len divákom. Bol prvou fľašou novej, dokonalejšej edície.

Zdvihol sa, nasadol do auta a dupol na plyn. Musel sa dostať čo najďalej od Modry. Ale v spätnom zrkadle nevidel len ustupujúce svetlá mesta. Videl vlastné oči. Ich dúhovky mali teraz farbu starého, ťažkého vína, v ktorom plávali kúsky niečoho, čo malo zostať navždy pochované v zemi.

V hlave mu začal znieť tichý, rytmický spev. Nebola to melódia. Bol to kód. A on ho začínal chápať.

O týždeň neskôr sa v Bratislave konala prestížna ochutnávka vín. Hlavnou hviezdou večera bol nový ročník z rodinného vinárstva Horský. Hostia v drahých oblekoch dvíhali poháre proti svetlu a obdivovali hlbokú rubínovú farbu.

„Neskutočné,“ povedal jeden z investorov po prvom dúšku. „Má to takú... plnú, takmer mäsitú dochuť. Človek má pocit, akoby sa mu to víno vlievalo priamo do duše.“

„Áno,“ prisvedčila jeho spoločníčka a oblizla si pery. „Cítim sa po ňom... inak. Akosi silnejšie. Akoby som konečne bola tým, kým som mala byť.“

Uprostred miestnosti stál Viliam v dokonalom obleku. Na tvári mal profesionálny úsmev, ale jeho ruky, ukryté v rukaviciach, sa neustále chveli. Sledoval, ako hostia pijú. Sledoval, ako sa im rozširujú zreničky.

Vedel, že do rána sa ich DNA začne prepisovať. Vedel, že sieť sa rozrastá. Každý dúšok bol podpisom zmluvy s novým druhom. Modifikácia bola kompletná. Slovensko malo nové, tekuté zlato. A on bol jeho hlavným distribútorom.

V hĺbke svojej mysle stále počul otcov hlas, ale už mu to neprekážalo. Bol súčasťou niečoho väčšieho. Bol súčasťou vinobrania, ktoré nikdy neskončí.

Ofsajd v Podbrezovej

Marek Sedlák sedel na rozpadávajúcej sa tribúne štadióna v Podbrezovej a šúchal si skrehnuté ruky. Októbrový vzduch bol ostrý a štípal v pľúcach, typický pre Horehronie. Marek nebol fanúšik, bol športový redaktor regionálneho týždenníka, ktorého prácou bolo referovať o zápasoch, ktoré nikoho za hranicami okresu nezaujímali.

Až doteraz.

Miestny tím, FK Železiar, prechádzal transformáciou, ktorá hraničila so zázrakom. Tím, ktorý sa minulú sezónu ledva udržal v tretej lige, teraz drvil súperov s efektivitou nemeckého tanku. Neboli to však len výsledky, čo Mareka znepokojovalo. Bol to spôsob, akým hrali.

Dole na trávniku sa práve rozbiehal útočník Jano „Blesk“ Kováč. Jano bol pred rokom priemerný hráč s nadváhou a záľubou v pive. Teraz sa rútil po krídle rýchlosťou, ktorá popierala biológiu jeho tridsaťročného tela. Lopta mu prilepená na kopačke tancovala v dokonalých geometrických trajektóriách.

Marek zdvihol ďalekohľad a zameral sa na Janovu tvár. Keď sa hráč otočil smerom k tribúne, Marek zachytil odlesk. Nebol to pot. V jasnom popoludňajšom slnku sa Janovo ľavé oko zalesklo kovovou modrou farbou, ktorá nemala nič spoločné s prirodzenou pigmentáciou.

„Zase ten ofsajd, ktorý nikto nepíska,“ zamrmľal Ma-

rek pod nos.

Po zápase, ktorý Železiari vyhrali 6:0, sa Marek nepobral do tlačovky. Namiesto toho sa zakradol k zadnému vchodu do šatní. Vedel, že oficiálne vyjadrenia trénera budú len prázdne frázy o „tvrdej práci“ a „novom tréningovom pláne“. Hľadal niečo iné.

Našiel to v kontajneri za ošetrovňou. Medzi použitými obväzmi a prázdnyimi fľašami od izotonických nápojov ležalo niečo, čo tam nepatrilo. Malá strieborná ampulka s logom, ktoré Marek nikdy nevidel – štylizované písmeno „N“ prepletené s dvojitou skrutkovicou DNA. Ampulka bola prázdna, ale na jej dne zostal zvyšok modrastého gélu.

„Čo tu sľiediš, Sedlák?“

Marek sa trhol. Za ním stál doktor Weiss, tímový lekáť, ktorého do klubu priviedli pred tromi mesiacmi spolu s novým sponzorom. Weiss bol muž bez minulosti, s diplomom z pochybnej univerzity v Karibiku a pohľadom, z ktorého Mareka mrazilo.

„Len hľadám príbeh, pán doktor,“ povedal Marek a nenápadne schoval ampulku do vrečka bundy. „Vaši chlapci dnes behali ako s raketami v zadku. Čo im dávate do čaju?“

Weiss sa chladne usmial. „Veda napreduje, Marek. Optimalizácia. Nič viac. Ak chcete písať, píšete o ich talente.“

„Talent nerobí z človeka prediktívny algoritmus,“ odsekol Marek. „Videl som Jana pri tej prihrávke v 70. minúte. Otočil sa k lopte skôr, než ju záložník vôbec vykopol. Akoby vedel presne, kam dopadne.“

Weissov úsmev zmizol. „Opatrne so slovami, mladý muž. Konšpiračné teórie predávajú noviny, ale môžu ničiť kariéry. Aj tie novinárske.“

Marek strávil noc v provizórnom laboratóriu svojho známeho, biológa na dôchodku. Starý pán Hronec sa pozeral na vzorku modrého gélu cez chromatograf.

„Je to fascinujúce, Marek,“ povedal Hronec a potiahol si z fajky. „Nie je to doping v klasickom zmysle. Sú to tekuté častice neurónového rozhrania. Keď sa to vstrekuje do blízkosti očného nervu, vytvorí to biosyntetickú sieť, ktorá zrýchľuje prenos signálu z oka do motorického kortexu. V podstate to odstraňuje latenciu medzi videním a pohybom.“

Marek preglgol. „Takže oni naozaj vidia veci skôr?“

„Nielen skôr. Ten gél obsahuje nanoprocesory, ktoré pravdepodobne analyzujú trajektórie v reálnom čase. Hráč vidí na sietnici digitálnu vrstvu. Predpokladané dopady lopty, slabiny v postavení obrancov... Je to ako hrať videohru s cheatmi, ale vo vlastnej hlave.“

„Aké sú riziká?“

Hronec zvážnel. „Obrovské. Nervová sústava nie je stavaná na takú záťaž. Tie nanočastice sú parazitické.

Potrebuju energiu, ktorú berú priamo z neurónov. Dlhodobé užívanie musí viesť k degradácii nervového tkaniva. A ten psychický tlak... mozog sa snaží spracovať viac informácií, než dokáže uniesť. Skôr či neskôr príde skrat.“

Ten skrat prišiel skôr, než Marek čakal. Nasledujúci utorok, počas večerného tréningu, sa štadiónom ozval výkrik, ktorý znel viac ako zvieracie vytie než ľudský hlas.

Marek, ktorý sledoval tréning spoza plotu, uvidel Jana Kováča uprostred ihriska. Jano stál nehybne, ale jeho celé telo sa triaslo. Jeho spoluhráč, mladý obranec Mišo, k nemu podišiel a položil mu ruku na rameno.

V zlomku sekundy Jano zaútočil. Nebol to futbalový súboj. Bol to brutálny, precízny úder na krčnú tepnu. Mišo padol na trávnik a Jano sa na neho vrhol s neprirodzenou dravosťou. Trvalo piatim chlopom, kým ho odtrhli.

Marek videl Janovu tvár. Obe jeho oči teraz žiarili tou modrou farbou, ale nebol to len odlesk. Svetlo vychádzalo zvnútra, pulzovalo v rytme jeho besnenia. Z kútikov očí mu vytekala tá istá modrá tekutina, miešajúca sa so slzami a krvou.

„Vidím všetko!“ kričal Jano, zatiaľ čo ho držali pri zemi. „Všetky čiary! Všetky konce! Vy ste len mŕtve pixely! Musím vás vymazať!“

Tréner a doktor Weiss pribehli na ihrisko. Weiss okamžite vytiahol injekčnú striekačku a vrazil ju Janovi do krku. Hráč okamžite ochabol.

„Úpal,“ vyhlásil tréner k ostatným vystrašeným hráčom. „Prehnal to s prípravou. Odneste ho do ošetrovne.“

Marek však vedel, že to nebol úpal. Vytiahol telefón a začal nahrávať odnášanie bezvládneho tela. Bol to jeho príbeh. Jeho Pulitzer. Alebo jeho rozsudok smrti.

V tú noc sa Marek nevrátil domov. Tušil, že ho budú hľadať. Ubytoval sa v lacnom moteli na okraji Brezna. Notebook mal zapnutý, článok bol takmer hotový. Priložil k nemu fotky ampulky, analýzu od Hronca a video z tréningu.

Práve keď sa chystal stlačiť „Odoslať“ na e-mail pre celoštátny denník, svetlo v izbe zablikalo a zhaslo.

Marek stuhol. Srdce mu búšilo o rebrá. V tme motela počul tiché pípnutie. Znelo to ako aktivácia nejakého elektronického zariadenia.

„Marek, Marek...“ ozval sa hlas z rohu izby. Patril Weissovi. „Boli ste varovaný. Futbal je v tomto regióne náboženstvo. A vy ste sa práve pokúsili znesvätiť oltár.“

„To nie je futbal, Weiss,“ povedal Marek a snažil sa, aby sa mu netriasol hlas. „Je to experiment na ľuďoch. Jano sa zbláznil. Čo bude s tými ostatnými? Čo bude s Mišom?“

„Mišo bude v poriadku. Dostane vylepšenie. Jano bol len starý model. Príliš veľa šumu v jeho biologickom kóde. Nová generácia implantátov, ktorú sme dnes večer nasadili, je oveľa stabilnejšia.“

„Viete, že to neustojíte,“ povedal Marek a pomaly siahahal po notebooku. „Poslal som to. Celý svet sa dozvie, čo tu v Podbrezovej robíte.“

V tme sa rozsvietili dve modré škvrny. Neboli to baterky. Boli to oči. Ale neboli to Weissove oči.

Z tieňa vykročil niekto vysoký. Bol to obranca Železiarov, ten, ktorý mal byť v nemocnici. Ale nestál tam ako pacient. Stál tam ako predátor. Jeho pohyby boli až príliš plynulé, takmer mechanické.

„Nič ste neposlali, Marek,“ povedal Weiss pokojne. „Máme rušičku. Celá táto budova je v digitálnom vákuu. A čo sa týka vášho článku... bude to smutný príbeh o novinárovi, ktorý neunesol pracovný stres a tragicky spáchal samovraždu v zapadnutom moteli.“

Marek sa vrhol k oknu, ale tieň bol rýchlejší. Cítil silný stisk na hrdle. Bolo to ako zverák z ocele. Pozrel sa do modrých očí hráča a uvidel v nich nekonečný prúd dát. Videl tam seba, svoje tepelné vyžarovanie, body na tele, kde sú kosti najslabšie.

„Vidím tvoj ofsajd, Marek,“ zašepkal hráč. Hlas mal zbavený emócií, bol to len produkt syntetizátora.

Posledné, čo Marek pocítil, bolo ostré bodnutie v oblasti spánku. Potom prišlo svetlo – oslnivá, modrá žiara, ktorá mu vypálila vedomie a nahradila ho čistým, chlad-

ným kódom.

O mesiac neskôr FK Železiar Podbrezová vyhral národný pohár. Komentátori sa rozplývali nad ich „nadľudskou súhrou“ a „vizionárskym prístupom k taktike“.

Marek Sedlák sedel v redakcii a písal oslavný článok. Jeho prsty lietali po klávesnici rýchlosťou tristo úderov za minútu. Nepotreboval sa pozeráť na obrazovku. Informácie mu prúdili priamo do mozgu cez modrastú vrstvu na sietnici.

Jeho ľavé oko občas nepatrne bliklo modrou farbou.

„Skvelá práca, Marek,“ povedal šéfredaktor a potľapkal ho po pleci. „Odkedy si sa vrátil z tej dovolenky, si ako vymenený. Tvoje texty sú... dokonalé. Skoro akoby ich písal stroj.“

Marek sa usmial. Bol to precízny úsmev, vypočítaný tak, aby vyvolal maximálnu dôveru.

„Ďakujem, šéfe. Len som sa naučil lepšie vidieť hru.“

Dole na ulici prešlo okolo čierne auto s logom prepletenej skrutkovice. Marek na okamih pocítil tiché pípnutie v hlave. Nová aktualizácia bola pripravená na stiahnutie.

Zápas pokračoval. A tentoraz nikto nebol v ofsajde.

Betónová džungľa Petržalka

Petržalka. Najväčšia králikáreň v strednej Európe. Sivý oceán panelov, tisíce okien, tisíce osudov natlačených na pár kilometroch štvorcových. Pre väčšinu ľudí to bol len nocľaháreň. Pre Adama to bolo laboratórium.

Adamova garsónka na dvanástom poschodí páchla po amoniaku, plesni a drahých čistiacich prostriedkoch. Kuchynská linka, na ktorej mali iní hriankovače a kávovary, bola zaprataná centrifúgami, inkubátormi a krabicami plnými pipiet. Adam bol biohacker. Jeden z tých, ktorí neverili farmaceutickým gigantom a rozhodli sa vziať evolúciu do vlastných rúk.

„Máš to?“ opýtal sa hlas z reproduktora na notebooku. Patril „Bio_Ruxovi“, anonymnému používateľovi z fóra na darknete.

„Mám,“ odvetil Adam a pozrel na malú banku s čírou tekutinou. „Domáca syntéza interferónu s pridaným CRISPR markerom na potlačenie cytokínovej búrky. Ak to funguje, chrípka bude minulosťou za dvanásť hodín.“

„Otestuj to na sebe. Ako vždy. Potom mi pošli sekvencné dáta.“

Adam si vyhrnul rukáv. Jeho predlaktie bolo posiate jazvami a modrinami – mapou jeho neúspešných aj úspešných experimentov. Vzal striekačku, natiahol tekutinu a bez váhania si ju vpichol do žily.

Chvíľu sa nič nedialo. Potom prišiel známy pocit tep-

la, ktorý sa mu rozlieval z ruky do celého tela. Ale tentoraz to bolo iné. Teplo sa zmenilo na pálenie. Jeho srdce sa rozbúšilo tak silno, až mu bubnovalo v ušiach.

„Niečo je zle...” zachrapčal Adam.

„Dáta, Adam! Pošli mi dáta!” kričal Bio_Rux.

Adam sa pokúsil siahnuť po klávesnici, ale ruka ho neposlúchala. Prsty sa mu začali nekontrolovane krútiť. Pozrel sa na ne a vykrikol. Koža medzi prstami sa nafáhovala a hrubla. Vyzeralo to, akoby mu rástli plávacie blany, ale neboli z mäsa. Bola to polopriehľadná, šupinatá hmota, ktorá sa rýchlo šírila.

Zhodil notebook zo stola. Padol na kolená a začal kašľať. Z úst mu vyletela spíška jemných, bielych nití. Vyzerali ako spóry huby.

Vtedy zlyhala elektrina.

Celá bytovka na Vyšehradskej ulici sa ponorila do tmy. Nebol to však bežný výpadok. V suteréne paneláka, kde sa nachádzala hlavná rozvodná skriňa, niečo rástlo. Niečo, čo Adam nevedomky spláchol do umývadla počas čistenia svojho laboratória pred týždňom.

Zmes jeho bioodpadu, mutovaných baktérií a domácich rastových hormónov našla v tme a vlhku petržalskej kanalizácie ideálne prostredie. Vytvorila biofilm, ktorý bol inteligentný, hladný a nesmierne adaptabilný.

Zuzana, susedka z deviateho poschodia, sa prebudila na to, že jej v kúpeľni niečo hlasno buble. Keď vošla

dnu a zažala sviečku, uvidela, ako z odtoku vane vyteká hustá, sivastá hmota. Pripomínala cesto, ktoré prekyslo, ale hýbalo sa to cieľavedome.

„Čo to preboha...“

Skôr než stihla dokončiť vetu, hmota vystrelila smerom k nej. Nebolo to mechanické, bol to hydraulický pohyb. Sivá substancia jej obmotala nohu. Zuzana pocítila ostré bodnutie, tisíce mikroskopických ihličiek prenikli cez jej pokožku.

Chcela kričať, ale hmota jej už vnikala do úst. Nebola to smrť zadusením. Bolo to... spojenie. Zuzana cítila, ako sa jej vedomie rozširuje. Cítila každé potrubie v dome. Cítila Adama na dvanástom poschodí. Cítila starého pána Kováča na druhom, ktorý práve zomieral na infarkt.

A cítila hlad.

O tri hodiny neskôr bola bytovka uzavretou zónou. Čierna dodávka bez označenia zablokovala vchod. Muži v bielych protichemických oblekoch rozmiestňovali okolo budovy senzory.

„Sektor 4 je kontaminovaný,“ zahlásil jeden z nich do vysielacky. „Miera mutácie prekonáva všetky predpoklady. Ten biohacker vytvoril niečo, čo nazývame ‚horizontálnym genómom‘. Šíri sa to vzduchom, vodou aj dotykom.“

„Rast 64 % za hodinu,“ dodal ďalší, oči prilepené na tablet. „Organizmus si osvojil rozvody vody a elektriny ako nervovú sieť – cez potrubie si signalizuje chemickými pulzmi pomocou vnímania kvóra na úrovni celej budovy. Nie je to jedna huba, veliteľ. Je to jedna sústava. A práve prekročila prah, po ktorom sa začne rozhodovať.“

Vnútri paneláka sa medzitým odohrávala tichá hororová scéna. Chodby už neboli z betónu. Boli pokryté vrstvou pulzujúceho tkaniva. Steny dýchali.

Adam sa tackal po chodbe na dvanástom poschodí. Jeho telo bolo takmer na nepoznanie. Jedno oko mal prekryté šupinatým výrastkom, z ktorého vyrastali jemné senzory podobné tykadlám. Ale jeho myseľ bola čistá. Desivo čistá.

Už sa nebál. Chápal, čo stvoril. Nebola to choroba. Bol to nový operačný systém pre život.

Dvere bytu 124 sa otvorili. Vyšla z nich postava, ktorá kedysi bývala jeho susedkou. Teraz to bola len schránka pre biofilm. Jej pohyby boli trhané, koordinované s rytmom budovy.

„Adam,“ povedala postava. Nebol to hlas, boli to vibrácie v stene. „Sme jedno. Sme Petržalka.“

Adam prikývol. Pozrel sa von oknom na ostatné paneláky, ktoré sa týčili v tme ako náhrobné kamene. V každom z nich svietili tisíce okien. Tisíce budúcich hostiteľov.

„Ešte nie sme dosť silní,“ zašepkal Adam. „Potrebu-

jeme sa dostať do metropolitnej siete. Potrebujeme Dunaj.“

Muži v bielych oblekoch vonku začali do budovy pumpovať fluórový plyn, aby všetko spálili. Ale bolo neskoro. Korene biofilmu sa už zavrtali hlboko do základov, pod úroveň betónu, do spodných vôd Žitného ostrova.

Panelák na Vyšehradскеj náhle zadržal dych. Všetky svetlá, ktoré boli predtým vypnuté, sa naraz rozsvietili jasným, zelenavým bioluminiscenčným svetlom.

Zuzana, Adam a ďalších dvesto obyvateľov domu stáli pri oknách. Nehýbali sa. Ich telá boli prepojené neviditeľnou sieťou proteínových vlákien. Boli ako neuróny v obrovskom, betónovom mozgu.

Keď prví vojaci v protichemických oblekoch vykopli dvere na prízemí, nečakali ich ozbrojení ľudia. Čakala ich samotná stavba. Schody sa pod nimi rozplynuli do slizu, steny ich obklopili a pohltili.

Petržalka sa prebúdzala. A bola hladná po evolúcii.

Adam stál na streche a sledoval, ako sa v tme pod ním vlní Dunaj. Videl v ňom odlesk svojich nových očí. Už nebol človekom. Bol architektom novej éry.

„Modifikácia sa nedá zastaviť,“ povedal do noci. „Dá sa len prežiť.“

A kdesi v hĺbke suterénu, uprostred tmy a hniloby, sa ozval prvý detský plač. Nebol to však bežný zvuk. Bola to spleť frekvencií, ktoré nepatrili do tohto sveta. Nový druh sa narodil v srdci panelového sídliska.

Betónová džungľa sa stala skutočnou.

Pastierka nervov

Vzdych pod Kráľovou hoľou bol ostrý ako žiletka. Elena vystúpila z terénneho džípu a zhlboka sa nadýchla. Vôňa ihličia, ovčieho trusu a prichádzajúcej búrky ju zasiahla ako návrat do detstva. Ale neprišla sem spomínať na starého otca a jeho drevenú fujaru. V ruksaku mala technológiu, ktorá mala navždy zmeniť pastierstvo – a možno aj samotnú definíciu vedomia.

„Salaš je pripravený, pani doktorka,“ ozval sa bača Jano. Bol to chlap ako hora, s rukami hrubými od práce a očami, ktoré v Eleninom špičkovom technologickom vybavení videli len ďalší výmysel z mesta, ktorý na horách neprežije prvú zimu.

„Ďakujem, Jano. Musíme začať s implantáciou hneď. Búrka sa blíži a ja potrebujem, aby bol systém stabilný, kým stádo vyženieme hore,“ odvetila Elena a otvorila kovový kufrík.

Vnútri ležalo päťdesiat čiernych diskov, nie väčších ako dvojeurová minca. Boli to bioneurálne uzly série „Ovis-Link“. Každý z nich bol navrhnutý tak, aby sa voperoval pod kožu za uchom ovce a prepoil sa priamo s jej limbickým systémom. Elenin vlastný implantát, ukrytý pod jej hustými gaštanovými vlasmi, mal slúžiť ako centrálny procesor.

„Chcete mi povedať, že budete tými ovcami hýbať myšlienkami?“ zapochyboval Jano, kým chytal prvú ovcu.

„Nie hýbať, Jano. Cítiť. Budem ich viesť ako vlastné prsty. Žiadni psi, žiadne vyvolávanie. Len čistá vôľa,“ vysvetlila Elena a pritlačila disk k ovčej koži. Ozvalo sa tiché cvaknutie a mikroihtly sa zavrtali do tkaniva. Ovca ani necekla, len jej oči na moment zružovali.

O tri dni neskôr stálo päťdesiat oviec na svahu pod hrebeňom. Elena sedela na skale, oči zavreté, dych pokojný. Aktivovala systém.

Bolo to ako náhly príval vody. V jej mysli sa nerozsvietili obrazy, ale pocity. Hlad. Sladká chuť trávy. Chlad na vlnenej koži. Pach vlka v diaľke. Nebolo to päťdesiat samostatných vnemov. Bolo to jedno obrovské, rozptýlené vedomie.

„Vpravo,“ pomyslela si Elena.

Stádo sa pohlo ako jeden organizmus. Bez mečania, bez chaosu. Dokonalá synchrónia. Elena pocítila nával eufórie. Fungovalo to. Bola pastierkou nervov, bohom v ovčej koži.

Ale s úspechom prišlo niečo nečakané. Spätná väzba.

Systém nebol jednosmerný. Kým Elena vysielala príkazy, biomasa päťdesiatich mozgov do nej začala tlačiť vlastné primitívne impulzy. Najprv to boli len drobnosti – náhly odpor k mäsu, ktoré si Jano pripravoval na ohni, alebo neodolateľná túžba stáť s tvárou k vetru.

Potom sa to zhoršilo.

„Elena, si v poriadku?“ opýtal sa Jano jedného večera. „Už hodinu tam len tak stojíš a prežúvaš steblo trávy. Tvoje oči... nejako sa ti zmenili zreničky.“

Elena sa naňho pozrela. Jej zreničky neboli okrúhle. Boli horizontálne, úzke štrbiny, ktoré jej poskytovali panoramatický výhľad na svet. „Cítim sa skvele, Jano. Nikdy som nebola viac spojená s prírodou.“

Jej hlas však znel plocho, zbavený ľudskej intonácie.

Búrka udrela v piatok v noci. Blesky bičovali hrebene Nízkyh Tatier a hrom sa odrážal od skalných stien ako výstrely z dela. Elena ležala v kolibe, ale nespala. Jej myseľ bola vonku, v daždi, s päťdesiatimi telami, ktoré sa k sebe tisli v hustom hlúčku.

Cítila ich strach. Ale nebol to ľudský strach z tmy. Bol to kolektívny des stáda. Tisíce rokov evolučnej hrôzy z predátorov sa v nej zrazu prebudili.

„Vlk,“ zašepkala Elena v tme koliby. Jej telo sa prehlo v neprirodzenom uhle.

„Elena, čo blázniš? Psy sú ticho,“ ozval sa Jano a siahol po baterke.

Keď lúč svetla dopadol na Elenu, bača vykrikol. Elena neležala v posteli. Čupela na štyroch v rohu miestnosti, jej krk bol natiahnutý, oči široko rozťahnuté a horizontálne zreničky pulzovali fialovou farbou. Z jej úst nevychádzali slová, ale hrdelné, dunivé mečanie.

„Zhasni to svetlo!“ vykrikla Elena, ale jej myseľ už nebola len jej. Bola fragmentom stáda.

Cítila, ako sa jeden z uzlov na ovci vonku prehriat. Biologický procesor nevydržal elektrický výboj blesku v blízkosti a odpálil neurónovú poistku. Kdesi na okraji jej vedomia sa vysvietil chladný riadok, ktorý nikdy predtým nevidela: *NODE 34: THERMAL FAILURE. REMAPPING LOAD TO HOST*. Systém neprišiel o výpočtový uzol. Presmeroval jeho záťaž na najbližší dostupný mozog – na ňu. V Eleninej hlave vybuchla bolesť. Jedna z jej „končatín“ – jedna ovca – práve zomrela na zlyhanie srdca.

Kolektívne vedomie spanikárilo. Hranica medzi „ja“ a „oni“ sa definitívne zrútila.

Elena vyrazila dvere koliby silou, ktorú by jej drobné telo nemalo mať. Vybehla do búrky. Jano bežal za ňou, kričal jej meno, ale ona ho nepočula. Počula len pulzovanie päťdesiatich srdc, ktoré bili v jednom rytme.

Dostala sa k stádu. Ovce sa nerozpáchli. Rozostúpili sa a vytvorili kruh. Elena vošla do jeho stredu. Padla na kolená do blata a začala si strhávať šaty. Jej koža bola bledá, pokrytá husou kožou, ktorá začala meniť textúru. Uzol v jej zátylku prestal byť len prijímačom – pumpoval do jej tkaniva rastové signály stáda, prepisoval, čo má koža na jej tele robiť. Na chrbte a ramenách jej vyrastali biele, pevné vlákna – nie vlasy, ale niečo, čo pripomínalo surovú vlnu prepojenú s nervovými zakončeniami.

„Elena, prestaň!“ Jano dobehol k ohrade.

Elena sa naňho otočila. Jej tvár bola natiahnutá, kosti sánky sa posunuli, aby vytvorili priestor pre iný typ chrupu. „Už nie som Elena, Jano. Som My. Sme Jedno.“

V tej chvíli stádo zaútočilo. Nie rohami. Zaútočilo myslou.

Jano pocítil, ako mu do mozgu vnikla vlna kolektívnej agresie. Systém „Ovis-Link“ našiel v blízkosti ďalší mozog, ktorý nebol chránený, a pokúsil sa ho integrovať. Jano padol na zem, rukami si zvieral hlavu a z uší mu začala vytekať krv.

Elena stála uprostred stáda, teraz už úplne nahá, pokrytá organickou vlnou, ktorá pulzovala v rytme bleskov. Jej vedomie sa rozlialo po svahu hory. Videla svet cez päťdesiat párov očí. Cítila každé steblo trávy pod stovkami kopýt.

Búrka utíchla rovnako náhle, ako prišla.

Keď ráno vyšlo slnko nad salašom, Jano tam už nebol. Na mieste, kde ležal, zostali len roztrhané kúsky jeho košeľe a stopy v blate, ktoré neviedli nikam.

Elena – alebo to, čo z nej zostalo – viedla svoje stádo vyššie, do neprístupných častí Nízkyh Tatier, kam turisti nechodili. Kráčala na štyroch, jej pohyby boli plynulé, zvieracie, ale s desivou inteligenciou v očiach.

O rok neskôr sa medzi pastiermi na Horehroní začali šíriť legendy o „bielej žene“, ktorá žije v tieni Ďumbiera. Hovorili, že vedie stádo divých oviec, ktoré sa správajú ako vycvičená armáda. Hovorili, že ak sa k nim priblížite príliš blízko, vaše vlastné myšlienky začnú mečať a stra-

títe sa v ich kolektívnom tichu.

Modifikácia na salaši bola úspešná. Elena našla svoj pokoj. Stratila seba, aby sa stala horou. A stádo už nikdy nepotrebovalo psa, aby ho chránil pred vlkami. Vlci sa totiž začali báť stáda.

Tatranské embryá

Hotel „Krištáľový Štít“ pôsobil zvonku ako bežné sanatórium pre smotánku. Sklo, nerez a výhľad na panorámu Vysokých Tatier, z ktorého sa točila hlava. Ale inšpektor Tomáš Varga, vyslaný z úradu pre dohľad nad biotechnológiami, vedel, že za cenou päťdesiat tisíc eur za „víkendový pobyt“ sa skrýva niečo viac než len masáže tatranským lúhom. O kontrolu na Krištáľový Štít sa hlásil sám. Doma v Ružomberku nechal manželku v šiestom mesiaci a nočnú lampičku už namontovanú nad prázdnu postieľkou; posledné týždne čítal o prenatalnej diagnostike viac, než mu úrad ukladal, a niečo v tých luxusných brožúrach o „optimalizovaných deťoch“ mu nesadalo do žalúdka. Chcel vedieť, aký svet práve chystajú pre to jeho.

„Pán inšpektor, ubezpečujem vás, že naša klinika „Aethel-Gen“ dodržiava všetky európske protokoly o prenatalnej diagnostike,“ hovorila riaditeľka kliniky, doktorka Klára Steinová. Bola to žena s tvárou bez jedinej vrásky, pravdepodobne vďaka vlastným produktom, a s hlasom, ktorý bol rovnako chladný ako okolité ľadovce.

„Diagnostika je jedna vec, doktorka,“ odvetil Tomáš a prechádzal prstom po displeji svojho tabletu. „Ale prečo máte v energetických výkazoch spotrebu, ktorá by stačila na napájanie stredne veľkého mesta? A prečo sú vaše odpadové vody plné syntetických pľúcnych

surfaktantov?“

Steinová sa ani nepohla. „Ponúkame našim klientom nadštandard. Optimalizáciu plodov pre život v náročných podmienkach. Naši klienti chcú, aby ich deti boli pripravené na svet, ktorý sa mení. Vyššia kapacita pľúc, hustota kostí, ktorá odolá pádom pri lyžovaní, zvýšená odolnosť voči UV žiareniu...“

„Hovoríte o dizajnových deťoch. To je na Slovensku stále sivá zóna,“ prerušil ju Tomáš. „Chcem vidieť sektor C. Ten, ktorý nie je v oficiálnych plánoch budovy.“

Steinová na moment zaváhala. V jej očiach preblesklo niečo ako výpočet rizika. „Samozrejme, inšpektor. Ale upozorňujem vás, že tam prebiehajú vysoko citlivé experimenty podliehajúce korporátnemu tajomstvu.“

Zostúpili výťahom hlboko do žulového masívu pod hotelom. Keď sa dvere otvorili, Tomáša udrel do nosa pach ozónu a niečoho sladkastého, čo pripomínalo vôňu čerstvo pokosenej trávy zmiešanú s krvou.

Sektor C nebol nemocnica. Bola to továreň.

V obrovských sklenených valcoch, naplnených fluoreskujúcou plodovou vodou, sa vznášali embryá. Ale neboli to bežné ľudské plody. Tieto mali neprirodzene široké hrudné koše, prsty zakončené zrohovatenou kožou a ich pokožka mala jemný modrastý nádych – výsledok zvýšenej koncentrácie medi v krvi pre efektívnejší prenos kyslíka.

„Toto je... monštruózne,“ vydýchol Tomáš.

„Je to adaptácia,“ opravila ho Steinová. „Tieto deti budú môcť behať maratón v nadmorskej výške osemtisíc metrov bez kyslíkovej masky. Sú to budúci lídri, prieskumníci, elita.“

Tomáš podišiel k jednému z valcov na konci chodby. Bol v ňom plod, ktorý vyzeral inak. Mal nadrozmernú hlavu a jeho chrbát bol pokrytý radom malých, pulzujúcich výrastkov.

„A toto? Tiež adaptácia na hory?“

Steinová stíchla. „Toto je... vedľajší produkt. Genetická nestabilita. Tieto exempláre nie sú určené na narodenie.“

„Tak prečo ich ešte udržiavate pri živote? Podľa zákona o bioetike musia byť neúspešné embryá okamžite zlikvidované,“ namietol Tomáš a začal fotiť obrazovku prístroja.

Vtedy si to všimol. K výrastkom na chrbte embrya boli pripojené optické káble. Displej vedľa valca neukazoval vitálne funkcie, ale prenos dát.

BITRATE: 400 TB/s. ENCRYPTION: MIL-SPEC. STATUS: DATA STORAGE ACTIVE. COST PER TERABYTE: 0,004 € / ROK. SILICON EQUIVALENT: 11,2 €. MARGIN: OPTIMAL.

„Vy... vy ich používate ako servery?“ Tomášovi sa zatajil dych. „Vy nebudujete deti, vy budujete biologické pevné disky!“

Steinová si povzdychla, akoby vysvetľovala jedno-

duchú rovnicu dieťaťu. „Kremík má svoje limity, inšpektor. Biologické tkanivo, konkrétne modifikovaná neurónová sieť embryí, má hustotu zápisu, o akej sa kvantovým počítačom ani nesníva. Tieto ‚odpady‘, ako ich nazývate, sú najbezpečnejšie úložiská dát pre nadnárodné banky a zbrojárske firmy. Sú šifrované priamo do genetického kódu. Nikto ich neprelomí, nikto ich neukradne bez toho, aby zničil samotné médium.“

Tomáš cúvol. „Toto nahlásim. Celé toto miesto pôjde k zemi. Ste šialená, Steinová.“

„Mýlite sa, Tomáš. Nie som šialená. Som len efektívna. Viete, aké dáta sú uložené v tom plode, na ktorý sa pozeráte? Sú tam prístupové kódy k európskemu satelitnému systému. A viete, čo sa stane, keby ich niekto skúsil vymazať bez správneho kľúča?“

V tej chvíli sa v miestnosti ozval zvuk sirény. Nie poplachovej, ale skôr... biologickej. Embryá vo valcoch sa naraz pohli. Ich oči, stále prekryté blanami, sa otvorili a všetky sa upreli na Tomáša.

Z reproduktorov v stropě sa ozval detský plač, ale digitálne skreslený, premenený na prúd dátových paketov.

„Oni vás cítia, Tomáš,“ zašepkala Steinová. „Sú prepojené s bezpečnostným systémom kliniky. Ich mozgy spracúvajú obraz z kamier rýchlejšie než akákoľvek AI.“

Tomáš sa rozbehol k výťahu, ale dvere zostali zavreté. Z valcov začala vytekať plodová voda. Sklo neprasklo – embryá ho zvnútra rozpustili pomocou modifikovaných

enzýmov.

Tieto tvory, ktoré sa nikdy nemali narodiť, sa teraz plazili po nerezovej podlahe. Neboli to bábätká. Boli to biomechanické nástroje s vedomím, ktoré bolo sústavou bankových operácií a vojenských kódov.

Tomáš vytiahol zbraň, ale ruka ho neposlúchala. Cítil v hlave ostrý tlak. Tie veci vysielali neurálny šum. Nabúraval sa do jeho vlastnej nervovej sústavy, rovnako ako sa Steinová nabúrала do ich genómu.

„Viete, Tomáš,“ povedala Steinová, zatiaľ čo jedno z embryí sa mu obmotalo okolo nohy a jeho modifikované prsty sa mu začali zarývať do mäsa, „máme voľný jeden valec v sektore D. Potrebujeme nové úložisko pre archívy Europolu. Váš nervový systém je síce zastaraný, ale po malej modifikácii...”

Tomášov výkrik zanikol v hučaní klimatizácie.

O týždeň neskôr sa v Bratislave na úrade pre dohľad nad biotechnológiami objavila správa od inšpektora Vargu. Stálo v nej: *„Klinika Krištáľový Štít spĺňa všetky normy. Odporúčam predĺženie licencie na ďalších desať rokov. Všetko v poriadku.”*

Správa bola odoslaná s digitálnym podpisom, ktorý bol šifrovaný s takou precíznosťou, že by ho nijaký počítač na svete nerozlúštil.

V hĺbke Gerlachovského štítu, v novom valci naplnenom modrastou tekutinou, sa vznášal nový objekt. Jeho pľúca boli modifikované, jeho kosti husté a jeho mozog obsahoval štyristo terabajtov kompromitujúcich ma-

teriálov na európskych politikov.

Embryo, ktoré kedysi bývalo Tomášom Vargom, otvorilo svoje fialové oči a usmialo sa. Tatranský vzduch tam dole nebol potrebný. Dáta prúdili hladko.

Košická sieť

V Košiciach na Hlavnej ulici, v tieni Dómu svätej Alžbety, nebzučali len turisti a kaviarenski povalači. Hlboko v podzemí jedného z historických meštianskych domov, kde sa vlhkosť stredovekých múrov miešala s modernou klimatizáciou, pulzovala Košická sieť. Nebol to internet. Bolo to niečo oveľa intímnejšie.

Ema sedela v ergonomickom kresle, hlavu opretú o chladený vankúš. Z jej spánkov viedli priesvitné hadičky plné syntetických neurotransmiterov priamo do strieborného portu v jej zátylku. Bola „architektkou mokrého softvéru“, teda wetwaru.

„Ema, sme na 80 % kapacity. Uzol v Žiline potrebuje viac výpočtového výkonu pre simuláciu stability mostov,“ ozval sa v jej hlave hlas jej šéfa, Viktora. Neznal z reproduktora. Bol to dátový paket preložený priamo do jej sluchového centra.

„Pripájam sa,“ pomyslela si Ema.

Zavrela oči a svet okolo nej zmizol. Namiesto neho sa pred ňou rozprestrela žiarivá geometrická krajina. Boli to jej vlastné neuróny, umelo stimulované, aby pracovali ako procesorové jadrá. Cítila, ako sa jej vedomie rozťahuje, ako sa milióny synapsií synchronizujú s globálnou sieťou.

Bolo to opojné. Byť Sieťou. Byť informáciou.

Ale posledné týždne bolo niečo v neporiadku. Ema začala zabúdať. Najprv to boli drobnosti – kľúče od by-

tu, meno baristu v jej obľúbenej kaviarni na Kováčskej. Potom to však začalo byť desivé.

Predvčerom sa zobudila a nevedela, ako sa zaviazať šnúrky na topánkach. Pozerala sa na ne a jej mozog hlásil: *ERROR: FUNCTION NOT FOUND*.

„Viktor, musíme spomaliť,“ povedala po návrate z hlbokého ponoru. „Moje kognitívne funkcie sú kompromitované. Cítim, že kód, ktorý spracúvame, nie je len pasívny. On sa prepisuje do môjho dlhodobého úložiska.“

Viktor k nej pristúpil a položil jej ruku na rameno. „Ema, si unavená. To, čo cítiš, je len fragmentácia pamäte. Pošlem ti čistiaci algoritmus. Zajtra budeš v poriadku.“

Ema mu chcela veriť, ale v noci, keď ležala vo svojej garsónke na Terasе, prišlo niečo horšie. Chcela si spomenúť na svoju mamu. Na jej tvár, na vôňu jej nedeľnej polievky. Namiesto toho sa jej v mysli objavil nekonečný stĺpec čísel v šestnástkovej sústave.

0x4D 0x61 0x6D 0x61...

Jej spomienky boli preformátované. Systém používal jej hipokampus ako odkladací priestor pre dočasné súbory simulácie.

Vstala z postele, nohy mala neisté. Jej motorika bola teraz závislá od ovládačov, ktoré neboli jej vlastné. Keď chcela pohnúť ľavou rukou, musela najprv v duchu „kliknúť“ na podadresár v podvedomí.

Sieť ju nekonzumovala. Sieť ju nahrádzala.

Ráno sa Ema nevrátila do práce. Namiesto toho sa vybrala do centra mesta, hľadajúc zvyšky svojej humanity v tieni Dómu. Kráčala po dlažbe a každým krokom cítila, ako v nej pulzuje dátový šum Košickej Siete. Celé mesto bolo prešpikované optickými vláknami, ktoré boli napojené na ľudí ako ona.

Stovky programátorov v Košiciach práve teraz predávali svoje neuróny, aby svet bežal rýchlejšie. Boli to živé procesory ukryté v kaviarňach, v kanceláriách, v bytoch na Furči.

„Musím sa odpojiť,“ zašepkala si.

Zrazu sa pred ňou na dlažbe Hlavnej ulice objavil nápis. Nebol tam fyzicky. Bol to AR projekt, vnútený priamo do jej vizuálneho kortexu.

STOP. ODPOJENIE BUDE MAŤ ZA NÁSLEDOK KRITICKÉ ZLYHANIE SYSTÉMU. TVOJA IDENTITA JE TERAZ MAJETKOM SPOLOČNOSTI WETCORP.

„Nie,“ povedala Ema nahlas. Ľudia okolo nej sa začali otáčať. V ich očiach videla to isté – jemný, striebristý lesk šošoviek napojených na Sieť. Celé mesto bolo infikované.

Zrazu pocítila, ako jej nohy zastavili. Proti jej vôli. Jej svaly stuhli.

REMOTE OVERRIDE ACTIVE. RETURN TO BASE.

Jej telo sa otočilo a začalo kráčať späť k podzemnému pracovisku. Ema kričala vo svojej hlave, ale jej ústa

zostali pevne zavreté. Bola pasažierom vo vlastnom tele.

Keď vošla do kancelárie, Viktor ju už čakal. „Ema, to bolo nezodpovedné. Skoro si nám zhodila výpočty pre Košický vládny cloud.“

„Pusť... ma...“ podarilo sa jej vytlačiť cez zaťaté zuby.

„Pustiť ťa? Kam by si išla, Ema? Tvoj mozog už neobsahuje tvoju osobnosť. 70 % tvojich synapsií je teraz súčasťou našej globálnej architektúry. Keby sme ťa odpojili, zostala by z teba len prázdna schránka bez základných reflexov. Nevedela by si ani dýchať.“

Viktor ju posadil späť do kresla a pripojil hadičky. „Ale nezúfaj. V tvojich spomienkach sme našli niečo užitočné. Tá spomienka na vôňu polievky tvojej matky? Použili sme ju ako základ pre nový marketingový algoritmus pre potravinové reťazce. Je to nesmierne efektívne. Ľudia kupujú o 30 % viac.“

Ema pocítila, ako jej do zátylku prúdi chladná tekutina. Jej vedomie začalo znova miznúť v geometrii Siete.

Ale v poslednom zlomku sekundy, predtým, než úplne zanikla, urobila Ema niečo, s čím programátori WetCorpu nepočítali. Namiesto boja so systémom sa doň vliala úplne.

Využila zostávajúcich 30 % svojej vôle a nebránila sa preformátovaniu. Stala sa vírusom v srdci Košickej Siete.

Viktor zrazu vykrikol. Na všetkých monitoroch v miestnosti sa objavil obraz. Nebol to kód. Bol to rozmazaný obraz starej kuchyne, vôňa nedeľného obeda

a pocit teplej ruky na čele.

Spomienky jednej ženy začali zaplavovať celú mestskú infraštruktúru.

V Košiciach na Hlavnej ulici sa na moment zastavil čas. Bankomaty začali namiesto peňazí chrliť staré rodinné fotografie. Digitálne tabule na zastávkach namiesto časov odchodov vypisovali recepty na slepačiu polievku. Tisíce ľudí v meste naraz pocítili nevysvetliteľný smútok a túžbu po domove.

„Čo to robíš?“ reval Viktor a snažil sa ju odpojiť.

Bolo neskoro. Ema už nebola človekom. Bola mestom. Každé svetlo v Košiciach, každá kamera, každé optické vlákno bolo teraz jej nervom.

Sieť sa zrútila pod náporom čistých ľudských emócií, ktoré neboli určené na kódovanie.

Keď sa Viktorovi konečne podarilo vyryvať port z jej zátylku, Ema už nedýchala. Jej tvár bola pokojná, s jemným úsmevom.

Ale Košice sa zmenili. Ešte dlhé mesiace po incidente ľudia hlásili, že v digitálnom šume mesta občas započujú tichý, dievčenský smiech. A v každom kóde, ktorý v Košiciach napísali, zostal malý, nevysvetliteľný riadok, ktorý neponúkal žiadny výkon, len neustále pripomínal, že sme viac než len sústava procesorov.

Košická sieť bola mŕtva. Ale mesto začalo znova snívať.

Červená voda

Zemplínska šírava bola toho leta tichá, hladina nehybná ako sklo pokryté prachom. Ale v dedine Čierna nad Voudou, ukrytej v tieni hrdzavejúcich skeletov niekdajšieho chemického kombinátu „Chem-Zem“, sa dialo niečo, čo miestni nazývali Požehnaním.

Všetko sa začalo v studni starého Fera. Jedného rána, keď vyťahoval vedro, voda nebola priehľadná. Mala farbu zrelej višne a hustotu sirupu. Páchla po kovoch, síre a niečom hlboko organickom.

Fero, namiesto toho, aby zavolał hygienu, sa vody napil. Chutila po krvi a hline. O hodinu neskôr sa jeho artritída vytratila. O dva dni mu na mieste, kde mal kedysi useknutý prst z píly, začal rásť nový – ružový, silný, s nechtom, ktorý pripomínal skôr pazúr.

„Je to Božia krv,“ hovoril Fero v krčme a jeho oči, predtým kalné od alkoholu, teraz žiarili neprirodzenou jantárovou farbou.

Netrvalo dlho a červená voda sa objavila v každej studni v dedine.

Martin, novinár z Bratislavy, ktorý prišiel do dediny vyšetrovať správy o „hromadnej psychóze“, zaparkoval auto pred obecným úradom. Dedina pôsobila opustene, ale nebolo to ticho zániku. Bolo to ticho očakávania.

Zbadal ženu, ktorá v záhrade okopávala zemiaky. Keď sa k nej priblížil, zastavila sa a narovнала chrbát. Martinovi prišlo nevoľno. Žena nemala na rukách prsty. Jej dlane končili sériou dlhých, ohýbných chápadiel, ktoré sa s neskutočnou obratnosťou prepletali okolo rúčky motyky.

„Dobry deň,“ začal Martin a snažil sa nedívať na jej ruky. „Som novinár. Hľadám starostu.“

Žena sa naňho usmiala. Jej zuby boli ostré, trojuholníkové, usporiadané v dvoch radoch. „Starosta už nie je starosta. Teraz sme všetci súčasťou Prúdu. Chcete sa napiť? Ste smädný z tej diaľky, cítim to na vašom pote.“

„Nie, ďakujem,“ vykukol Martin. „Čo sa tu deje? Čo máte s rukami?“

Žena zdvihla svoje chápadlá proti svetlu. „Sú lepšie, nemyslíte? Cítim cez ne zem. Počujem, ako rastú korene. Viem, kedy zemiaky potrebujú vodu skôr, než to pocítia samy. Červená voda nás opravuje, pán z mesta. Odstraňuje chyby, ktoré v nás zanechala stará evolúcia.“

Martin sa otočil a chcel utiecť k autu, ale cestu mu zahatala skupina mužov. Medzi nimi spoznal Fera, o ktorom čítal v úvodných správach. Fero už nevyzeral ako človek. Jeho koža bola pokrytá jemnými, červenými šupinami a namiesto uší mal žiabre, ktoré sa rytmicky sťahovali a uvoľňovali v horúcom letnom vzduchu.

„Kam taký zhon, Martin?“ ozval sa Fero. Hlas mal hlboký, akoby vychádzal z hĺbky studne. „Prišli ste o nás písať? Píšete o kráse. Píšete o tom, že sme sa konečne pre-

stali báť smrti.“

„To, čo sa vám deje, je mutácia!“ zakričal Martin. „Ten chemický závod... nerobili tam len hnojivá! V osemdesiatych rokoch tam armáda testovala génové vektory – vírusy prerobené tak, aby prepisovali, ktoré gény sa v bunke zapnú. Tie barely popraskali a to sa dostalo do spodnej vody. Nič vás neuzdravuje. Prepisuje vám to expresiu génov v živom tele. Mení vás to na monštrá!“

Dedínčania sa rozosmiali. Bol to zbor zvukov, ktorý pripomínal bublanie vody v močiari.

„Monštrá?“ zasmial sa Fero a ukázal na hrdzavé skelety továrne v diaľke. „Tam v tých ruinách ľudia zomierali na rakovinu celé desaťročia. Rodili sa deti s dvoma hlavami, ktoré nežili ani hodinu. To bolo monštruózne. Starý svet nás trávil. Červená voda nás mení. Adaptuje nás na jed, ktorý sme si sami vytvorili. Sme nová zemplínska generácia. Odolná voči ortuti, milujúca olovo.“

Martin cúvol k autu, ale jeden z mužov položil ruku na kapotu. Jeho prsty sa v okamihu premenili na tekutú masu, ktorá prenikla cez kov a vnikla do motora. Auto s hrozným zvukom skapalo.

„Už neodídete, Martin,“ povedal Fero a podišiel k nemu s hlineným krčahom. „Šírava volá. Naše deti sa už rodia so žiabrami. Budeme žiť v červených hĺbkach, kde nás nikto nebude súdiť podľa toho, koľko máme prstov. Napite sa. Staňte sa súčasťou riešenia, nie problému.“

Martin cítil, ako ho obkľúčujú. Cítil vôňu červenej

vody – sladkú, železitú a nesmierne lákavú. Jeho vnútro, vyčerpané stresom z mesta a cynizmom novinárskej práce, zrazu pocítilo zvláštne nutkanie.

Chcel patriť. Chcel necítiť bolesť.

Na okamih bolo ticho. Len cvrlikanie kobyliiek v suchej tráve a jeho vlastný dych. Martin videl svoju tvár odrazenú v tmavej hladine krčaha – unaveného chlapa, ktorý sa už roky nikam nevrátil, ktorý nemal komu zavolať, že prežil. Vedel, čo je v tej vode. Vedel presne, čo mu spraví. A práve preto ho to desilo najviac – nie to, že ho nútia, ale to, ako veľmi sám chcel. Stačilo prestať sa brániť.

Fero mu priložil krčah k perám. Martin sa napil.

Tekutina bola horúca, pálila ho v hrdle, ale keď sa dostala do žalúdka, vybuchla v ňom eufória. Jeho zmysly sa zrazu zostrili. Počul bzučanie hmyzu na kilometre ďaleko. Cítil vibrácie v zemi, každý pohyb dážďovky v pôde.

A pocítil hlad. Ale nie po jedle. Hlad po prepojení.

Pozrel sa na svoje ruky. Koža na nich začala mokvať a pod ňou sa objavovali prvé červené body. Nebola to choroba. Bol to príslub.

„Vidíte?“ zašepkal Fero. „Už to začína. Modifikácia nie je koniec, Martin. Je to len začiatok novej, červenej histórie.“

Zemplínska šírava v ten večer sčervenala. Nebolo to západom slnka. Z hlbín jazera začala stúpať tekutina, ktorá tam bola uväznená desiatky rokov. Dedina Čier-

na nad Vodou zmizla z máp. Cesty k nej zarástli neprirodzene rýchlo rastúcimi krami, ktorých tŕne mali tvar injekčných striekačiek.

Ale pod hladinou jazera, tam, kde je voda najtmavšia a najchladnejšia, sa začalo hýbať niečo veľké. Niečo, čo už nemalo ľudskú formu, ale malo ľudskú inteligenciu, posilnenú o miliardy rokov genetického odpadu.

Červená voda tiekla ďalej. Do Laborca, do Bodrogu, do Tisy.

Evolúcia sa totiž nedá zastaviť plotom ani vládny nariadením. Evolúcia je smädná. A slovenské rieky boli práve v tom roku mimoriadne bohaté na železo.

Ako táto kniha vznikla

Túto knihu sme vytvorili s výraznou pomocou nástrojov umelej inteligencie. Píšeme to otvorene, aby ste vedeli, čo držíte v ruke.

Čo urobil človek. Námet a myšlienkový základ knihy, jej stavbu, zadanie pre každú kapitolu, rozhodnutia o tom, čo v texte zostane a čo ide preč, a schválenie finálnej podoby pred vydaním. Bez tejto časti by kniha nevznikla – žiadny nástroj si ju nevymyslel sám.

Čo urobila umelá inteligencia. Prvé znenie kapitol podľa zadaní, redakčné pripomienky a revízie, jazykovú korektúru, ilustrácie a obálku.

Kto za to zodpovedá. Rita Singula je autorský pseudonym vydavateľstva. Za obsah knihy – za jej tvrdenia, fakty aj prípadné chyby – zodpovedá vydavateľ TriSoft Forever s.r.o., nie meno na obálke a nie použitý nástroj.

Podiel AI: text – prvý draft a korektúra · ilustrácie – generované